

Structura si continutul unui raport de evaluare psihologica

Irina Ana Ionescu

Valentina Golumbeanu

Orice specialist isi creeaza propriul stil de a intocmi o evaluare, asta in cazul in care nu se foloseste exclusiv de fise standard, numai bune de completat. Din punctul nostru de vedere, la inceput de drum, este de dorit ca evaluarile psihologice sa se realizeze “in dulcele stil clasic”, cum se spune, adica in maniera in care se redacteaza orice raport, cu detalii, indrumari, si toate informatiile necesare, fara teama de a parea pretentiosi sau suferind de exces de zel. O evaluare detaliata, realizata cu simt de raspundere, onesta si corecta este o forma de a-ti demonstra, pe de o parte, competentele psihologice, si pe de alta parte de a arata respect fata de omul care are nevoie de o astfel de evaluare.

Asadar, sa incepem prin a trasa cateva directii pe care noi le urmam in momentul in care realizam evaluari psihologice.

Dupa ce am realizat evaluarea propriu-zisa, am observat comportamentul, am spus persoana anumitor teste, ni s-au confirmat sau infirmat anumite suspiciuni in legatura cu tulburari grave, am luat notite cu privire la manifestarile “brute” ale comportamentului, este timpul sa le transpunem intr-o forma coerenta, pe hartie.

Mai precis, informatiile empirice stranse in urma interactiunii concrete cu persoana trebuie traduse in limbaj psihologic.

Dar, acest *limbaj psihologic* trebuie adaptat *in functie de persoana careia ii este adresata evaluarea*, pentru ca intr-un fel ne vom exprima cand evaluarea este destinata *cadrlui medical-psihiatric* (caz in care vom aborda un stil mai scurt, concis, incluzand negresit, dupa caz, IQ-ul sau QD-ul, centrandu-ne mai degraba pe latura problematica, pentru ca medicul sa aiba o imagine cat mai exacta cu privire la nivelul la care se afla persoana), intr-un fel cand este destinata *cadrlui psihologic din unitatea de invatamant*, de exemplu (in aceasta situatie, avem libertatea necesara de a folosi limbajul profesionist specific, pentru ca scrisorile noastre ii sunt destinate unei persoane ce detine cheia acestui limbaj, axandu-ne in egala masura si pe resursele persoanei, pentru a putea facilita schimbarile ulterioare) si cu totul altfel atunci cand este vorba despre o evaluare care va ajunge in mainile unor *parinti sau tutori*, a caror principala nevoie este aceea de a avea un tablou cat mai complet asupra dificultatii cu care se confrunta persoana pentru care au solicitat evaluarea, de a intelege in profunzime afectiunea de care sufera si de a lua la cunostinta cateva directii pe care le pot urma in vederea ameliorarii starii (asadar, limbajul trebuie sa fie clar, cu o argumentatie usor de urmarit, si care, pastrand termenii specifici, sa nu abunde de teorii si concepte psihologice, pentru a caror intelegere trebuie sa se realizeze paragrafe intregi de explicatii. Mai bine si mai simplu este sa se ofere direct explicatiile).

Sistematizarea informatiilor si a observatiilor este foarte importanta, pentru ca intr-o evaluare completa (generală, pentru ca se poate exprima dorinta ca evaluarea sa atinga doar o anumita erie de dezvoltare, in functie de interes si necesitate), un fel de scanare a persoanei, din cap pana in picioare, trebuie sa existe detalii cu privire la toate cele *cinci arii de dezvoltare (cognitiva-limbaj, social-afectiva, psihomotrica, autonomie si independenta, comportamentala)*, plus alte doua capitole importante, care sa cuprinda: *comunicarea functionala* (in cazul copiilor diagnosticati cu down, autism/autism sever, intarziere mentala severa, intarziere in aparitia si dezvoltarea limbajului), pentru ca aceasta este dimensiunea psihologica de foarte mare importanta si utilitate, ce trebuie abordata prima data intr-o terapie cu copii ai caror limbaj este afectat grav,

comportamente neadecvate/disruptive, care sa contina detalii precise cu privire la comportamentele neadecvate (auto si alo agresive, de autostimulare, etc.), ce vor trebui ameliorate in cadrul terapiei.

Cum prezentam informatiile in functie de fiecare arie de dezvoltare? Noi am utilizat, cu destul de mult succes, o varianta comprehensiva, ce presupunea maxima transparenta si detalierea aspectelor observate. Astfel, intr-o coloana a paginii de evaluare existau observatiile directe, obtinute in urma plicarii unor probe standard sau in urma observarii comportamentului direct (in cadrul jocului, a interactiunii persoanei cu terapeutul sau alte persoane, etc.), iar in coloana din dreapta, imediat, era redata *interpretarea psihologica, cu alte cuvinte, ne puneam intrebarea: "ce imi transmite mie acest aspect, din punct de vedere psihologic?"* In felul acesta, fiecare concluzie psihologica era prezentata impreuna cu modul in care s-a ajuns la acea concluzie psihologica, astfel incat demersul evaluativ este pe intelesul celor ce urmeaza sa il citeasca, si sa inteleaga de ce s-a tras o anumita concluzie si nu alta.

In evaluarile pe care le realizam, ne mai concentram asupra unui aspect, anume acela al tabloului normalitatii, la care ne raportam de fiecare data in momentul in care stabilim ba coeficientul de dezvoltare, ba cand intuim un anumit diagnostic. In acest sens, noi includem in anumite situatii cateva elemente din acest tablou al normalitatii (raportat la varsta cronologica), prezentat in paralel cu tabloul psihologic al persoanei evaluate, pentru a avea o imagine mai realista asupra nivelului la care acesta se situeaza, intr-o maniera comparativa.

Un alt capitol important este acela al concluziilor, care trebuie sa sintetizeze in mod coerent si unitar toate informatiile prezentate pana atunci, impreuna cu cateva recomandari, mai ales daca evaluarea este adresata parintilor. Acest capitol este indispensabil dintr-o evaluare, pentru ca nu este de ajuns ca parintelui sa-i fie puse in brate niste foi in care sa i se detalieze problema persoanei, ci sa i se deschida cateva cai prin care el poate interveni in transformarea acelor probleme. Astfel, se poate face referire la directii terapeutice, la cateva metode simple si clare, sau, si asta va face subiectul unui articol viitor, poate contine un plan de interventie, individualizat.

Asadar, in redactarea unui raport de evaluare inalt calitativ sunt necesare:

- realizarea unei baze de date consistente pe parcursul evaluarii directe (uneori nu este de ajuns o singura sedinta, de o ora, asa ca procesul de evaluare se poate intinde pe mai multe sedinte), cuprinzand neaparat si elemente din anamneza realizata impreuna cu parintii sau tutorii persoanei evaluate;
- cunoasterea destinatiei raportului de evaluare, pentru ca limbajul si continutul sa fie adaptate necesitatilor;
- in cazul evaluarii generale, abordarea fiecarei arii de dezvoltare;
- includerea dimensiunilor: comunicare functionala, comportamente disruptive;
- prezentarea demersului prin care s-a ajuns la anumite concluzii psihologice;
- prezentarea tabloului normalitatii, in raport cu cel al persoanei evaluate;
- trasarea unor recomandari in baza problemelor cu care persoana evaluata se confrunta.